TE-palvelut
tjänster | services

06.10.2016

Dnro: KEHA / 2400 / 2016

Pohjois - Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimisto

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Tyv@eduskunta.fi

Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimiston asiantuntijalausunto
hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi työsopimuslain, työsopimuslain sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esityksen tavoitteen on parantaa pitkäaikaistyöttömien työllistymismahdollisuuksia, madaltaa työllistymiskynnystä ja lisätä työnantajien kasvuhalukkuutta.

Määräaikaiset työsopimukset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan työsopimuslain ja merityösopimuslain muuttamista siten, että pitkäaikaistyöttömän voisi palkata määräaikaiseen työsuhteeseen ilman erityistä perustellun syyn vaatimusta. Pitkäaikaistyöttömänä pidetään henkilöä, joka olisi ollut edellisen 12 kuukauden ajan yhdenjaksoisesti työtön työnhakija. Enintään kahden viikon pituinen työsuhde ei katkaisisi työttömyyden yhdenjaksoisuutta.

Hallitusesityksen ehdotetulla sääntelyllä pyritään alentamaan työllistymiskynnystä pitkäaikaistyöttömien palkkaamisessa ja pitkäaikaistyöttömien näkökulmasta tavoitteena on hänen työllistymismahdollisuuksien parantaminen vapaille työmarkkinoille. Esitetyt tavoitteet ovat työ- ja elinkeinotoimiston toiminnan ja asiakaspalvelun näkökulmasta kannatettavia, mutta saadaanko muutoksilla vaikuttavuutta. Asioilla on olemassa aina heijastusvaikutuksia. Onko lakiesitys riittävän kannustava?

Pitkään työttömänä olleiden henkilöiden määrä on ollut pitkään kasvussa ja yhdenjaksoisiin työttömyysksiin virtaa koko ajan enemmän asiakkaita. Toisaalta on muistettava, että poistumaa pitkään työttömänä olleiden henkilöiden joukosta on koko ajan, mutta ns. tulovirta on ja on ollut poistumaa suurempi. Pitkittynyt työttömyys näkyy kaikissa ikäryhmissä, mutta nuorten asiakkaisen ja vanhempien (yli 55 – vuotiaat) henkilöiden joukossa kasvu on merkittävää.

Onko työsopimuslakiin ehdotettava uusi pykälä eriarvoistava?
Onko olemassa mahdollisuus, että tämä jopa heikentää yli 12 kk työttömänä yhdenjaksoisesti ilman työtä olleen henkilön työllistymismahdollisuutta?

Suomelaisessa yhteiskunnassa työttömän statuksella on negatiivinen merkitys ja pitkään työttömänä olleesta henkilöstön on luoto oma mielikuvansa ainakin aika ajoin. Toisaalta nykyisessä työmarkkinatilanteessa ei koskaan tiedä ketä työttömyys kohtaa ja vuoden työttömyys muodostuu aika nopeasti.

Uusi pykälä ehkä madaltaisi parhaiten nuoren, koulutetun henkilön tai jo lähempänä eläkeikää olevan pitkän työuran omaavan henkilön työllistymismahdollisuutta. Ikäsyrjintää suomalaisessa yhteiskunnassa ei ole virallisesti, mutta mikä onkaan tosiasia.

POHJOIS-POHJANMAAN TYÖ- JA ELINKEINOTOIMISTO I NORRA ÖSTERBOTTENS ARBETS- OCH NÄRINGSBYRÅ
North Ostrobothnia Employment and Economic Development Office

Puh. / Tfn.: 0295 056 500 faksi: 08 530 4314 s-posti / e-post: kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@te-toimisto.fi verkkopalvelut / webbtjänster: www.te-palvelut.fi
Tel.: +358 295 056 500 fax: + 358 8 530 4314 e -mail: kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@te-toimisto.fi online services: www.te-palvelut.fi

OULU
Torikatu 34-40
90100 Oulu

HAAPAJÄRVI
Puistokatu 39
85800 Haapajärvi

KUUSAMO
Kaiterantie 20
93600 Kuusamo

PUDASJÄRVI
Jukolantie 1
93100 Pudasjärvi

RAAHE
Fellmanin
puistokatu 3
92100 Raahe

YLIVIESKA
Valtakatu 4
84101 Ylivieska

Todennäköisesti kouluttamattoman pitkään työttömänä olevan henkilön työllistymistä esitetty uusi määräaikaisen työsuhteen peruste ei paranna. Pitkään työttömänä oleva kouluttamaton henkilö tarvitsee osaamisen päivittämistä ja työllistyminen on vasta osaamisen päivittämisen jälkeen mahdollista. Sekatyöntekijöistä nykyinen työelämä tarvitsee vähän.

Mikäli hallituksen esitys päätetään toteuttaa, olisi lakiesityksessä tarkennettava seuraavia asioita:

- 12 kuukauden työttömyyttä laskettaessa enintään kahden viikon pituinen työsuhde ei katkaisisi työttömyyden yhdenjaksoisuutta. Kuinka tähän vaikuttaa esim. enintään kahden viikon työnhakuvalmennus, työvoimapoliittinen koulutus tai vastaava?

- Työvoimapoliittisesti voisi olla tarkoituksenmukaista säätää määräaikainen esim. kahden vuoden kokeilu, jonka aikana tarkasteltaisiin mitä vaikutuksia uudella työsopimuslain pykälällä saadaan aikaan.

- Lakiesityksessä todetaan, että ”Pitkäaikaistyötön voi kuitenkin pyytää tarvittaessa työ- ja elinkeinotoimistosta todistusta tai muun asiakirjan, jolla hän voi osoittaa olevansa pitkäaikaistyötön. Olisiko tämän muun asiakirjan yhteyteen mahdollista tuoda vaihtoehtoisena esimerkkinä esille työnhakija-asiakkaan verkkopalveluista oma-asiointipalvelun kautta saatava työttömyyden kestoa esittävä tuloste, jonka henkilöasiakas voi itse tulostaa.
- Kuinka uudistus suhtautuu ns. 0-työsopimuksiin?

Koeajan pidennys

Koeajan pidennys poikkeustilanteissa nähdään tarkoituksenmukaisena esitettyinä poikkeustapauksissa. Esityksessä tuodaan esille työnantajan vastuu ja rooli koeajan pidennyksen prosessissa. Työnantajan tehtävään kuuluisi ilmoitettava koeajan jatkamisesta työntekijälle ennen koeajan päättymistä. Tulisiko tähän asettaa, jokin suositus esim. kaksi viikkoa ennen koeajan päättymistä. Työ- ja elinkeinotoimiston näkökulmasta pienet työnantajan osittain pelkäävät eivät hallitse koeajan antamaa mahdollisuutta. Toisaalta osa työnantajista osaa käyttää järjestelmää hyväksi ja työsuhteen päättyvät päivää ennen koeajan päättymistä.

Työntekijän takaisin ottaminen

Hallituksen tavoitteena on joustavoittaa takaisinottovelvollisuutta irtisanomistilanteissa. Lain valmisteluvaiheessa esillä ollut vaihtoehto luopua takaisinottovelvollisuudesta olisi ollut merkittävä heikennys. Kaunis ajatus on, että työnantajalla olisi ilman takaisinottovelvollisuutta intressi ottaa irtisanomansa työntekijät takaisin työvoimatarpeen syntyessä, koska henkilöllä on valmis osaaminen taustalla.

Hallituksen esityksessä takaisinottovelvollisuuden ns. porrastaminen eli pääsääntö 4 kuukautta, mutta mikäli työsuhde on jatkunut keskeytyksettä 12 vuotta, takaisinottoaika olisi kuitenkin 6 kuukautta. Lakiesitys vaikuttaa rakentavalta ja toimivalta.

Hallituksen esitys ei sisällä esitystä siitä, kuinka kansalaiset tulevat tietoisiksi uudistuksista. Pohjois-Pohjanmaan TE – toimiston näkökulmasta olisi toivottavaa ja kannatettavaa, että lakiesitykset sisältäisivät aina pohdinnan siitä kuinka tehdyt uudistukset markkinoidaan, viestitetään ja saadaan kansalaisten tietoisuuteen.

Palvelujohtaja Pirjo Juntunen

Tiedoksi: Johtaja Maire Mäki